

2020

SANSKRIT — HONOURS

Fifth Paper

(Course - II)

Full Marks : 50

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Unit - I

(Marks : 10)

1. Translate into Bengali or English **any one** of the following *mantras* : 10×1

- (a) नमोऽस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे।
अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्योऽकरं नमः॥
- (b) शिवेन वचसा त्वा गिरिशाऽच्छावदामसि।
यथा नः सर्वमिज्जगदयक्ष्मं सुमना असत्॥
- (c) विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो वाणवाँ २॥उत्त।
अनेशन्नस्य या इषव आभुरस्य निषङ्गधिः॥

Or,

Wherefrom the *Bhūmi-sūkta* of your text has been taken? What is the other name of this hymn? Give a penpicture of 'The Earth' as found in your text. 1+1+8

Unit - II

(Marks : 10)

2. Translate into Bengali or English **any one** of the following extracts : 10×1

- (a) चरन् वै मधु विन्दति चरन् स्वादुमुदुम्बरम्।
सूर्यस्य पश्य श्रेमाणं यो न तन्द्रयते चरंश्चरैवेति॥
- (b) नानाश्रान्ताय श्रीरस्तीति रोहित शुश्रुम। पापो नृषद्वरो जन इन्द्र इच्चरतः सखा चरैवेति॥

Please Turn Over

- (c) तस्य ह त्रयः पुत्रा आसुः शुनःपुच्छः शुनः शेषः शुनोलाङ्गुल इति तंहोवाच ऋषेऽहं ते शतं ददाग्यहमेषामेकेनात्मानं निष्क्रीणा इति।

Or,

Which Brāhmaṇa does the *Manumatsyakathā* belong to? Name the related Veda. Narrate the deluge story as per your text. 1+1+8

Unit - III

(Marks : 30)

3. Attempt *any one* :

- (a) Which Veda does *Bṛhadāraṇyakopaniṣad* belong to? What is the meaning of आरण्यकोपनिषद्? Describe the process of transmigration of soul as found in the *Bṛhadāraṇyakopaniṣad*. 1+2+7
- (b) Discuss the causes of bondage and the means of attaining salvation in the light of *Bṛhadāraṇyakopaniṣad*. 5+5

4. Translate into Bengali or English *any one* of the following : 8×1

- (a) यदा सर्वे प्रमुच्यन्ते कामा येऽस्य हृदि स्थिताः।
अथ मर्त्योऽमृतोऽभवत्यत्र ब्रह्म समश्नुते॥
- (b) तमेव धीरा विज्ञाय प्रज्ञां कुर्वीत ब्राह्मणः।
नानुध्यायाद् बहूञ्छब्दान् वाचो विग्लापनं हि तत्॥
- (c) प्राणस्य प्राणमुत चक्षुषश्चक्षुरुत
श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो ये मनो विदुः।
ते निचिक्युर्ब्रह्म पुराणमग्रम्॥

5. सरलसुरगिरा कस्यचिदेकस्य व्याख्या कार्या। 12×1

- (a) अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽविद्यामुपासते।
ततो भूय इव ते तमो य उ विद्यायां रताः॥
- (b) यस्यानुवित्तः प्रतिबुद्ध आत्माऽस्मिन् संदेहये गहने प्रविष्टः।
स विश्वकृत् स हि सर्वस्य कर्ता तस्य लोकः स उ लोक एव॥
- (c) अणुः पन्थाः विततः पुराणो मां स्पृष्टोऽनुवित्तो मयैव।
तेन धीरा अपियन्ति ब्रह्मविदः स्वर्गं लोकमित ऊर्ध्वं विमुक्ताः॥